

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук

Кожевнікова Артема Юрійовича

на дисертаційне дослідження Черненка Павла Валерійовича

на тему «Фальсифікація виборчих документів: кримінологічна характеристика та запобігання», поданого на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право

Відсутність комплексних кримінологічних досліджень та наукових розробок монографічного характеру стосовно саме кримінологічного характеристики та запобігання фальсифікації виборчих документів зумовлює актуальність обраної теми Черненка Павла Валерійовича.

Автором досить влучно сформульовано мету дисертаційного дослідження, відповідно до якої вирішено ряд завдань, зокрема: з'ясовано правову природу виборчого документу та його місце в системі документообігу; проаналізовано кримінально-правові ознаки фальсифікації виборчих документів; надано характеристику кількісних і якісних показників фальсифікації виборчих документів; досліджено особистість злочинця, яка вчиняє фальсифікацію виборчих документів; з'ясовано особливості індивідуального злочинного механізму фальсифікації виборчих документів; надано характеристику основних чинників, що обумовлюють фальсифікацію виборчих документів; визначено основний зміст та сутність запобігання фальсифікації виборчих документів на загально соціальному, спеціально-кримінологічному та індивідуальному рівні.

Автором вдало та доцільно висвітлено досліджувану проблематику за рахунок наведення статистичних даних Державної Судової Адміністрації України щодо кількості осіб, засуджених, виправданих, справи щодо яких закрито та види кримінального покарання та дані щодо складу засуджених за ст.ст. 158, 158-1, 158-2 та 158-3 КК України, матеріали судових рішень за ст.ст. 158, 158-1, 158-2 та 158-3 КК України; офіційна статистика Офісу Генерального прокурора України щодо кількості облікованих кримінальних правопорушень та вручених повідомлень про підозру за ст.ст. 158, 158-1, 158-2 та 158-3 КК України; результати анкетування 76 працівників слідчих органів Національної поліції України в Дніпропетровській, Харківській, Одеській та Львівській області, а також 35 суддів Дніпропетровської та Харківської областей.

Загальнотеоретична конструкція поданого матеріалу сформульована з урахуванням сучасних вимог, нових ідей і тенденцій. Черненко П.В. досягає

вирішення поставлених в дисертації завдань за допомогою загальнонаукових та спеціальних методів дослідження.

Можна із впевненістю стверджувати, що дисертантом вірно окреслено об'єкт і предмет дослідження, що дало змогу досягти значних теоретичних і практичних результатів, які мають важливе значення для подолання проблем правильної кримінально-правової кваліфікації злочинів, пов'язаних із фальсифікацією виборчих документів та обґрунтування кримінологічної характеристики та механізму запобігання вчиненню зазначеної категорії кримінальних правопорушень.

В цілому рукопис дисертації Черненка П.В. є завершеною науковою працею, що характеризується єдністю змісту і логіки викладення, а також свідчить про значний особистий внесок в розвиток юридичної науки.

Структура дисертації є логічно довершеною, мова та стиль викладення матеріалу є науковими. Автор в повній мірі розкрив зміст основних положень дисертації, що визначені межами предмету дослідження.

Загальне позитивне враження від дисертації Черненка П.В. акцентується її змістом, об'єктом, предметом, методами дослідження, а також положеннями і висновками, які характеризують її наукову новизну.

Здійснюючи оцінку наукового рівня дисертації та наукових публікацій здобувача, слід відмітити, що дослідження є структурованим, логічним, послідовним, відповідає заявленій меті та поставленим завданням у роботі.

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів, при ознайомленні з дисертацією здобувача, а також з публікаціями за темою дослідження, не викликає сумніву. Кожний розділ дисертації завершується достатньо узагальненими висновками, що розкривають основні наукові досягнення, що на думку автора заслуговують на увагу.

Достатній рівень наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження, що в концентрованому вигляді знайшли відображення у сформульованих здобувачем наукових положеннях, висновках і рекомендаціях, забезпечений застосуванням комплексу наукових методів, що відповідають об'єкту, предмету, меті і задачам дослідження; здійсненням публікації наукових статей у 3 фахових виданнях та апробації основних ідей дослідження на 3 науково-практичних заходах.

Водночас при викладенні матеріалів дисертації виявлено окремі лексичні, граматичні, орфографічні помилки, логічні неточності викладення матеріалу в деяких підрозділах та висновках до розділів, які не мають принципового характеру, можуть бути легко усунуті та не впливають на зміст дисертації.

У цілому, при визнанні належного науково-теоретичного рівня роботи Черненка П.В. та її практичної значущості, слід зауважити, що це не виключає наявності критичних зауважень щодо окремих висновків та пропозицій автора, а саме:

Позитивно оцінюючи зміст дисертації в цілому, вважаємо за необхідне звернути увагу здобувача на деякі положення, котрі, на наше переконання, потребують уточнення чи додаткової аргументації:

1. На стор. 144 ви пропонуєте під механізмом індивідуальної злочинної поведінки при фальсифікації виборчих документів розуміти систему відповідних елементів суб'єктивного та об'єктивного характеру, які з точки зору логіки тісно пов'язані між собою в єдине ціле, взаємодіють та детермінують один одного, кінцевий результат якого – вчинення суспільно небезпечного діяння, яке характеризується фальсифікацією виборчого документу. На наш погляд, таке ствердження дисертантки є недостатньо аргументованим і потребує додаткового висвітлення при публічному обговоренні під час захисту дисертації.

2. Хотілось би почути позицію автора з приводу оптимізації законодавчого врегулювання даного питання. Чи узагальнювались і направлялись до Верховної Ради України відповідні пропозиції?

3. У розділі 2 дисертації Ви виокремлюєте групу факторів, які детермінуються процесом фальсифікації виборчих документів в Україні як суспільно небезпечним явищем. Чи є визначені фактори вичерпними?

Проте, наведені зауваження носять дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, аналіз змісту якої свідчить про цілісність і самостійність проведеного дослідження, його актуальність.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертація Черненко Павла Валерійовича «Фальсифікація виборчих документів: кримінологічна характеристика та запобігання», є завершеною самостійною працею, в якій отримано ряд нових науково обґрунтованих теоретичних результатів, що в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що полягає у виробленні цілісної концепції формування правових механізмів регулювання щодо кримінологічної характеристики та запобігання фальсифікації виборчих документів, виявленні проблемних аспектів застосування норм кримінального права в цій сфері, а також виробленні пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення законодавства для підвищення ефективності запобігання, виявлення та притягнення до відповідальності винних осіб за фальсифікацію виборчих документів. Вона відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом

Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Черненко Павло Валерійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

РЕЦЕНЗЕНТ:

науковий співробітник Навчально-наукової
лабораторії дослідження проблем забезпечення
прав осіб, які постраждали від війни
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук

Артем КОЖЕВНИКОВ

«21» квітня 2025 року

Підпис Кожевнікова А.Ю. засвідчую:

Проректор

Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
полковник поліції

Олександр ЮНІН